РЕЄСТРАЦІЙНА ФОРМА

№	Назва поля	Вміст поля
1.	Назва роботи	Магістерська кваліфікаційна робота
2.	УДК	339.172
3.	Автор (ПІБ)	Мигута Олександр Олексійович
4.	Дата захисту (рік, місяць, день)	21.11.2022р.
5.	Факультет	Економічний
6.	Спеціальність	076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
7.	Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
8.	Кафедра (шифр, назва)	11.02 – Організації підприємництва та біржової діяльності
9.	Форма навчання	Денна
10.	Тема кваліфікаційної магістерської роботи	Фундаментальний і технічний аналіз на біржовому ринку
11.	Керівник (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)	Яворська Валентина Олександрівна, к.е.н., доцент
12.	Ключові слова	ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ, ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ, БІРЖОВИЙ РИНОК, АНАЛІТИКА, БІРЖОВА ТОРГІВЛЯ
	Анотація (до 300 символів)	У роботі розглянуто поняття фундаментального і технічного анадізу. Наведено шляхи застосування фундаментального і технічного аналізу на практиці.
Кваліфікаційна магістерська робота, яка подана на плагіат в електронному вигляді повністю відповідає роздрукованому примірнику.		

Магістр _____ Олександр МИГУТА

Керівник магістерської роботи _____ Валентина ЯВОРСЬКА

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

НУБіП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА

РОБОТА

11.02 – МКР. 1536 «С» 2022.10.21 001 ПЗ

МИГУТА ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ

2022

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

УДК: 339.172

ПОГОДЖЕНО
Декан економічного факультету

_____ **Анатолій ДІБРОВА**
(підпис)

«____» _____ 2022р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри організації підприємництва та біржової діяльності

_____ **Микола ІЛЬЧУК**
(підпис)

«____» _____ 2022р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Фундаментальний і технічний аналіз на біржовому ринку»

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(код і назва)

Освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо–професійна
(освітньо–професійна або освітньо–наукова)

Гарант освітньої програми
к.е.н., доцент
(науковий ступінь та вчене звання)

_____ **Людмила БЕРЕЗОВСЬКА**
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи
к.е.н, доцент
(науковий ступінь та вчене звання)

_____ **Валентина ЯВОРСЬКА**
(підпис) (ім'я та прізвище)

Виконав

_____ **Олександр МИГУТА**
(підпис) (ім'я та прізвище)

Київ – 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри організації підприємництва та біржової діяльності
д.е.н.,проф. _____ Микола ПІЛЬЧУК
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ім'я та прізвище)
«___» _____ 2022р.

ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТУ

Мигута Олександр Олексійович
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність **076 - Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**
(код і назва)

Освітня програма ___ Підприємництво, торгівля та біржова діяльність _____
(назва)

Орієнтація освітньої програми **освітньо-професійна**
(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Тема магістерської кваліфікаційної роботи «**Фундаментальний і технічний аналіз на біржовому ринку»**

Затверджена наказом ректора НУБіП України від **21 жовтня 2022р. № 1536"С"**

Термін подання завершеної роботи на кафедру **2022.11.05**
(рік, місяць, число)

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи:	Статистична звітність організаторів біржової торгівлі, міжнародних асоціацій, законодавчо-правові акти, інформаційні сайти фондових бірж

Перелік питань, що підлягають дослідженню:
1. Теоретичні основи фундаментального і технічного аналізу
2. Фундаментальний і технічний аналіз біржових операцій
3. Шляхи удосконалення застосування фундаментального ітехнічного аналізу на практиці

Перелік графічного матеріалу (за потреби)

Дата видачі завдання «_____» _____ 2022 р.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи _____ **Валентина ЯВОРСЬКА**
(підпис) (ім'я та прізвище)

Завдання прийняв до виконання _____ **Олександр МИГУТА**
(підпис) (ім'я та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП……3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНДАМЕНТАЛЬНОГО І ТЕХНІЧНОГО АНАЛІЗУ……7

1.1 Поняття, цілі та інструменти фундаментального аналізу……7

1.2 Постулати фундаментального аналізу……11

1.3 Макроекономічний та галузевий аналіз……14

РОЗДІЛ 2. ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ І ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ БІРЖОВИХ ОПЕРАЦІЙ……21

2.1 Оцінка факторів фундаментального і технічного аналізу……21

2.2 Форми представлення даних у технічному аналізі……25

2.3 Теорія циклів та її застосування……28

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНОГО ІТЕХНІЧНОГО АНАЛІЗУ НА ПРАКТИЦІ……34

3.1 Застосування фундаментального аналізу задля відбору акцій для торгівлі……34

3.2 Застосування технічного аналізу задля відбору акцій для торгівлі……36

3.3 Основні принципи оцінки акцій……38

ВИСНОВКИ……45

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……49

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

ВСТУП

НУБіП України

Актуальність теми - малодослідженою проблемою світової економіки сьогодні є ціноутворення основних фінансових інструментів. Фінансові ринки вимагають від учасників високого рівня фахової підготовки. Фінансисти корпорацій, торговці фінансових інститутів, аналітики та біржові спекулянти кожного дня приймають багато рішень про купівлю-продаж різних фінансових і матеріальних активів. Для того щоб такі операції були більш безпечними та прибутковими, кожен із них повинен знати і аналізувати цілий ряд факторів, що впливають на ринкові ціни та курси і створюють тенденції зростання чи зниження ціни.

В цілому в країнах розвиненого ринку поширені три методи аналізу ринку, а саме:

- фундаментальний,
- технічний,
- інтуїтивний.

Фундаментальний аналіз вивчає рух цін на макроекономічному рівні. Першорядною метою фундаментального аналізу є визначення цінних паперів, чия оцінка завищена чи занижена. Така мета пов'язана з укоріненими уявленнями про те, що всі цінні папери мають невід'ємну, або внутрішню вартість, і до неї з часом має наближатися їх поточна ринкова вартість або курс, за яким вони продаються.

Технічний аналіз застосовується для вибору моменту купівлі чи продажу цінних паперів. Технічний аналіз грунтується на твердженні, що в динаміці цін на фінансових ринках проявляються стійкі тенденції, а використання відповідних моделей дозволяє розпізнати ринкові ситуації, що передують зміні існуючих тенденцій.

Технічний аналіз - відмінний метод прогнозування, що дає велику ймовірність "попадань", але, звичайно, теж не є панацеєю. У сукупності

фундаментальний та технічний аналіз представляють потужний інструмент для ухвалення інвестиційного рішення.

Технічний аналіз – метод прогнозування цін за допомогою розгляду графіків руху ринку за попередні періоди часу.

На мою думку дана тема є дуже актуальною для людей, які серйозно сприймають фондовий ринок, як інструмент для торгівлі і збільшення свого капіталу, а також актуальною для всіх кому цікавий фондовий ринок, робота та практичне застосування фундаментального та технічного аналізу при прийнятті інвестиційних рішень на фінансових і товарних ринках, а також на ринку криптовалюти.

Метою магістерської роботи є удосконалення фундаментального та технічного аналізу й їх практичного застосування при прийнятті рішень на фінансових і товарних ринках.

Завданням магістерської роботи є освоєння методів аналізу дії фундамеитальних факторів на товарних і фінансових ринках та набуття навиків роботи з графіками технічного аналізу на цих ринках. В результаті ми повинні знати основні джерела отримання фінансової інформації; вміти користуватися цими джерелами й адекватно інтерпретувати отриману інформацію; вміти аналізувати ризик та дохідність на різних ринках; оволодіти методами і прийомами фундаментального татехнічного аналізу; набути навичок практичного застосування результатів аналізу при прийняті рішень на фінансових та товарних ринках.

Об’єкт дослідження: товарний, фондовий, криптовалютний організовані ринки.

Предмет дослідження – процеси фундаментального і технічного аналізу на біржовому ринку.

Учасник біржової торгівлі розраховує отримати максимальний дохід і вибрати з усього різноманіття активів і інструментів, що котируються, ті, які є найбільш ефективними з точки зору інвестиційних переваг. Але як

проаналізувати все різноманіття змін, які часто й несподівано виникають, прямо чи опосередковано впливають на встановлення біржових курсів?

Відповідь на це та багато інших питань можна отримати, використовуючи методи, прийоми аналізу, які були створені теорією та практикою фондового ринку за всю його історію.

Підійти до оцінки інвестиційної привабливості активів можна різними шляхами. По-перше це погляд на їхню ринкову кон'юнктуру, досліджуючи динаміку курсів і також аналізуючи ринкову вартість біржових активів. По-друге, вивчаючи фінансово-економічне становище емітента, галузі, до якої належить актив, тощо, і на основі цього виявляється «внутрішня», чи так звана реальна вартість активу. Висновки аналітиків і є основою укладання угод.

Відповідно до подібних підходів історично склалися два напрями в аналізі ринку. Прибічники першого напряму створили школу технічного аналізу, а послідовники другого – школу фундаментального аналізу.

Основи фундаментального аналізу було закладено у 1934 р. у публікації "Аналіз цінних паперів", авторами якої були американці Бенджамін Грем та Девід Додд. Саме вони вперше ввели термін "фундаментальний аналіз" та визначили його як інструмент передбачення майбутніх біржових цін на акції та облігації.

Для цього необхідно дослідити:

- фінансові показники компаній;
- доходи підприємств;
- дивіденди компаній;
- динаміку ринку капіталу;
- особливості розвитку галузі;
- стан економіки країни загалом (провести загальноекономічний аналіз).

Саме тому у публікаціях, які з’явилися через певний час, фундаментальний аналіз визначається як процес "дослідження стану економіки, галузі та фінансового стану компанії для визначення ринкової вартості акцій компанії".

НУБіП України

Як було сказано вище, існують три основні способи прогнозування цін на акції: фундаментальний аналіз, технічний аналіз, аналіз впливу новин.

Застосування фундаментального аналізу дозволяє дійти висновку, які папери вибрати для інвестування. При фундаментальному аналізі проводять дослідження показників виробничої та фінансової діяльності компанії для передбачення майбутньої вартості акцій цієї компанії та порівняння цих показників з аналогічною групою в рамках галузі. При цьому враховуються загальні прогнозовані макроекономічні фактори (відсоткові ставки, темп інфляції, рівень товарних запасів та ціни на них тощо). Оцінка перспектив компанії методами функціонального аналізу дозволяє визначити, чи є акції цієї компанії недооціненими чи переоціненими порівняно з поточною вартістю.

Технічний аналіз – метод прогнозування цін за допомогою розгляду графіків руху ринку за попередні періоди часу.

Під терміном «рух ринку» аналітики розуміють три основні види інформації: ціна, обсяг та відкритий інтерес. Ціною може бути як дійсна ціна товарів, що продаються на біржах, так і значення валютних та інших індексів.

Обсяг торгівлі – загальна кількість укладених контрактів за певний проміжок часу, наприклад, торговий день.

Відкритий інтерес – кількість позицій, які не закриті на кінець торгового дня.

Звичайно, не всі три індикатори рівноцінні. Головний із них - ціна. Її вивчення найзручніше, і більшість методів застосовуються саме до неї. Дані про ціну загальнодоступні для будь-якого ринку, і в наші дні надходять негайно, можна сказати за долю секунди з'являються в інформаційних системах, за добу – в газетах.

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНДАМЕНТАЛЬНОГО І ТЕХНІЧНОГО АНАЛІЗУ

1.1 Поняття, цілі та інструменти фундаментального аналізу

Фундаментальний аналіз – це оцінка безлічі зовнішніх і внутрішніх чинників, що істотно впливають на фінансову та господарську діяльність компанії, результати якої знаходять свій відбиток у ринковій вартості її цінних паперів. Таких факторів безліч. Це і діяльність конкурентів, і політична ситуація в країні, і ефективність менеджменту, і дотримання прав акціонерів товариства, і фінансове становище компанії.

Головною метою застосування фундаментального аналізу є визначення поточної ринкової вартості цінного паперу та подальший її моніторинг для ухвалення відповідних інвестиційних рішень.

При проведенні фундаментального аналізу слід брати до уваги та оцінювати безліч факторів, що істотно впливають на господарську та фінансову діяльність підприємства. Усі вони відбиваються на ринковій вартості акцій компанії: загальна політична обстановка; фінансове становище підприємства; ефективність керування компанією; дотримання прав акціонерів; діяльність конкурентів та ін.

Для проведення фундаментального аналізу спочатку потрібно зібрати та опрацювати інформацію, оскільки необхідно визначити вартість однієї акції. Отже, для здійснення фундаментального аналізу потрібна інформаційна відкритість (прозорість) економіки та доступ до даних компаній, інакше фундаментальний аналіз буде неефективним.

Процес збору інформації являє собою виділення та оцінку кожного фактора, що впливає на попит та пропозицію цінних паперів на ринку:

- гнучкість попиту та пропозиції;
- стан економіки держави;

- зовнішні фактори, що визначають попит та пропозицію конкретного активу;
- загальний рівень цін та рівень цін пов'язаних з активами;
- зміна валютного курсу;
- політичний клімат;

Основними завданнями фундаментального аналізу є:

- пошук інвестиційних можливостей для вкладення коштів у акції корпорацій з максимально можливою прибутковістю та мінімальним ризиком, тобто, фактично - визначення інвестиційної привабливості підприємства (країни, регіону, галузі) за економічними показниками;
- дослідження ліквідності фінансових інструментів;
- визначення ступеня їх оціненості та їх порівняння з показниками аналогічних цінних паперів подібних підприємств;
- розрахунок реальної вартості найбільш інвестиційно привабливої та недооціненої компанії та порівняння її з поточною ринковою капіталізацією;
- визначення рівня цін, при досягненні якого вкладати кошти у цінні папери цієї компанії доцільно.

При проведенні порівнянь використовуються фінансові та виробничі показники, що допомагають проаналізувати фактори, які можуть впливати (і впливають) на курси фінансових інструментів, котируються у біржовому та позабіржовому обороті. Згідно з основним постулатом економічної теорії цін активів на ринку, які складаються під впливом попиту та пропозиції. Однак і попит, і пропозиція самі перебувають під впливом великої кількості різних факторів. Чинники, безпосередньо які впливають на майбутні значення попиту та пропозиції будь-якого активу над ринком, називаються курсоутворюючими.

Наприклад, курсоутворюючими факторами ринку акцій є:

1. Макроекономічні чинники:
   - ступінь економічного зростання;
   - стан ринкової кон'юнктури;

НУБіП України

- динаміка цін;
- інвестиційний попит;
- споживацький попит;
- зовнішня торгівля;
- валютний курс.

2. Мікроекономічні чинники:
- динаміка прибутку підприємства;
- політика у сфері дивідендів;
- прогноз майбутньої рентабельності;
- рівень витрат;
- ступінь завантаженості виробничого апарату (замовлення);
- управлінська ланка;
- можливості збуту.

3. Чинники ринку капіталів:
- ліквідність інвестицій;
- відсоткова ставка для облігацій;
- прибутковість іноземних інвестицій;
- оподаткування.

4. Фактори техніки ринку:
- техніка (купівля-продаж) для підтримки курсу;
- можливість отримання контрольного пакета;
- спекуляції.

5. Політичні чинники:
- соціальна політика;
- Екологічна політика.

6. Психологічні фактори:
- чутки;
- ефект прикладу;
- оптимізм та ін.

НУБіП України

Всі ці (а також безліч інших) факторів вказують на багатопараметричність функцій вартості цінних паперів, що ускладнює проведення фундаментального аналізу ринку. Тому економісти рекомендують до аналізу чітко поясиити кінцевий результат. Методологія для двох основних варіантів оперування на фондовому ринку різна:

- за бажання торгувати (працювати) на фондовому ринку слід вибирати найбільш прості та ефективні способи визначення доцільності купівлі-продажу активів або переведення в них наявних коштів;
- за бажання грати на фондовому ринку (тобто отримувати лише фінансовий результат), основна мета проведеного аналізу - прогнозування майбутньої зміни курсу з великим ступенем ймовірності та використання отриманих результатів для максимізації прибутку.

У кожному разі необхідно вирішити зазначені вище завдання фундаментального аналізу. Це відбувається послідовно на відповідних організаційних етапах:

1. Спочатку виділяються найкращі для інвестування країни, регіони, галузі та компанії.
2. Потім аналізується стан ліквідності цінних паперів обраних корпорацій.
3. Далі виявляються найбільш ліквідні акції, недооцінені за фінансовими та виробничими показниками.
4. На трудомісткому четвертому етапі проводиться детальний аналіз найбільш інвестиційно привабливих компаній:

- досліджуються перспективи їхньої діяльності;
- виявляється їхня справжня вартість.

Потім реальна вартість компанії зіставляється з її ринковою капіталізацією (визначення прогнозованої прибутковості інвестицій). Зрештою, прогнозована дохідність вкладень порівнюється з альтернативними варіантами інвестування. Отриманий результат використовується для розрахунку можливої прибутковості операцій із акціями даної компанії. На його основі можна дійти невтішного

висновку про доцільність вкладення коштів у певні фінансові інструменти конкретної компанії.

1.2 Постулати фундаментального аналізу

Основними підходами під час проведення фундаментального аналізу є:

1. Традиційний - підхід "згори донизу" (Top-Down Approach to Investing): підхід починається з макроекономічного аналізу, потім слідує аналіз стану галузі, а потім переходять до мікроекономічного аналізу (аналізу стану компанії). Саме на основі отриманої тенденції для економіки в цілому інвестор обирає відповідні галузі, а потім - компанії з цих галузей, оскільки глобальна тенденція може позначитися на них сприятливо. В даному випадку від загальних умов, наприклад кон'юнктури, дослідник переходить до індивідуальних деталей, наприклад особливостей окремих компаній. Наприклад, при низькій інфляції має сенс вкласти кошти в папери підприємств сектора роздрібної торгівлі через ймовірне зростання платоспроможного попиту населення. Потім слід ознайомитися з динамікою курсів цінних паперів мереж універсальних магазинів чи інших великих компаній роздрібної торгівлі та вибрати найбільш підходящу;
2. Альтернативний - підхід "знизу вгору" (Bottom - Up Approach to Investing): дії у зворотному напрямку. Конкретні акції, що показують нестандартні результати, вибираються для початку вивчення глобальних тенденцій економіки. Компанії - емітенти акцій оцінюються з урахуванням спеціалізованих звітів, котирувань чи особистого враження (знайомства) від послуг чи продуктів цієї компанії. Основна ідея цього підходу - окремі компанії можуть показувати хороші результати, навіть коли галузь загалом перебуває у скрутному становищі. Особливий клас інвесторів ("рибалки" - Bottom Fishers) намагаються впіймати момент, коли ціни акцій вже досягли дна, але ще не почали зростати. Загалом під час використання цього

підходу висновок, зроблений з урахуванням однієї компанії, поширюється протягом усього інвестування.

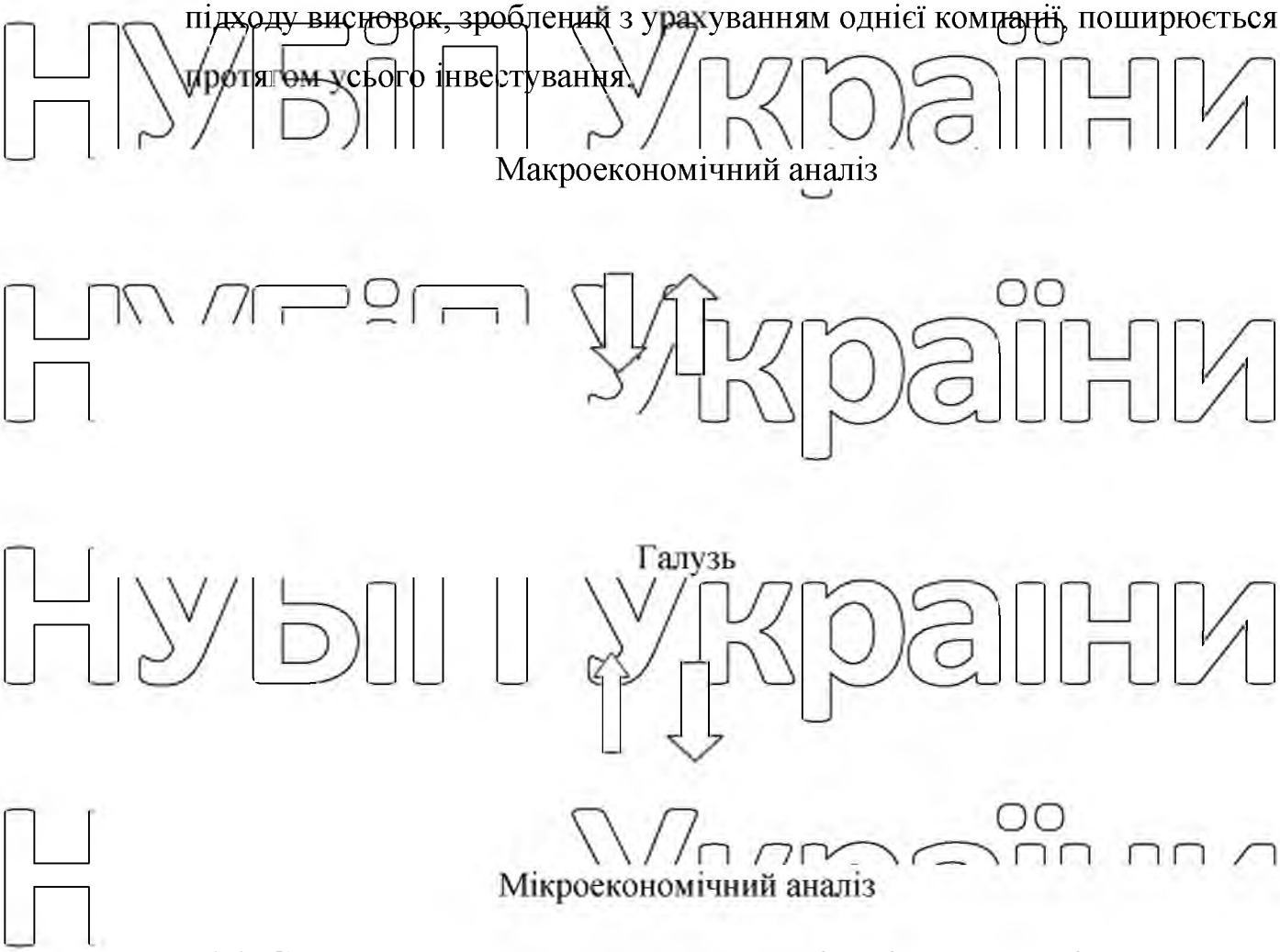

Рис.1.1. Структура фундаментального аналізу цінних паперів:

Області фундаментального аналізу:

1. Аналіз макроекономічних факторів:

- Стан національної економіки;
- Економічна політика держави;
- Політична ситуація;
- Правове регулювання;
- Кон'юнктура світових товарних та фінансових ринків.

2. Аналіз галузевих факторів:

- Конкуренція усередині галузі;
- Поточна циклічність;

- Етап життєвого циклу та стан галузі.

3. Аналіз мікроекономічних факторів:

- Менеджмент компанії;
- Модель побудови бізнесу;
- Ринкова продуктова ніша;
- Технічний стан, технологія, що застосовується;
- Науковий та інноваційний потенціал;
- Фінансовий стан;
- Інвестиційні проекти;
- Дивідендна політика;
- Структура акціонерної власності;
- Якість корпоративного керування;
- Угоди з акціями компанії.

Логічніше фундаментальний аналіз починати з дослідження середовища, в якому протікає діяльність компанії. У межах загальноекономічного аналізу, по-перше, розглядаються кон'юнктурні аспекти, по-друге, досліджуються монетарні чинники на основі руху акцій. Розвиток кон'юнктури оцінюється за допомогою множини званих кон'юнктурних індикаторів. Особлива увага приділяється індикаторам, що дозволяють зробити висновок про перспективи розвитку (вони називаються "випереджальні індикатори", або "біржові барометри"). Монетарні дії формуються під впливом безлічі факторів нерідко протилежної спрямованості. Перш за все це помітно на ліквідності, яка залежить від розміру грошової маси, динаміки відсотка, валютних курсів, а також цін та рівня заробітної плати.Після загальноекономічного аналізу проводиться дослідження конкретних, обраних заздалегідь галузей економіки, які представляють певний інтерес. Фактично галузевий аналіз - перехідний момент до аналізу компаній, оскільки в цьому етапі виявляються безперспективні для подальшого розгляду галузі. Однак це не означає, що в подібних галузях немає підприємства, здатного

привернути до себе увагу, виділившись, наприклад, своєю специфічною продукцією або гнучкою структурою, що вимагає менших витрат. В рамках галузевого аналізу робиться спроба проаналізувати вплив динаміки відсотка, валютного курсу, рівня заробітної плати тощо, на окремі галузі. Так, спад кон'юнктури на зовнішньому ринку відбивається на галузях із традиційно високою часткою експорту сильніше, ніж на галузях, що орієнтуються на внутрішній ринок. Те саме можна сказати і про галузі, які через асортимент своєї продукції швидше реагують на кон'юнктурні впливи, ніж інші галузі.Після виявлення перспективних промислових груп проводиться дослідження лише вибраних компаній разом із розробкою певних балансових і курсових показників. За допомогою аналізу окремої компанії та зіставлення курсів акцій можна зробити припущення про можливу тенденцію курсу окремої акції.

Для інвестора, що застосовує фундаментальний аналіз, найбільш раціонально є традиційний підхід: починаючи із загального та поступово переходячи до приватного. Так як, якщо переходити від приватного до загального, можна потрапити в ситуацію, коли обрана компанія-емітент з вигідними фінансовими показниками перебуває в неперспективній галузі, яка через кілька років може занепадати.Відповідно до традиційного підходу фундаментальний аналіз проводиться на кількох етапах, спускаючись зверху донизу. Перший рівень – аналіз світової економіки, другий рівень – аналіз економіки країни, третій рівень – аналіз галузей промисловості та секторів послуг, четвертий заключний етап – це аналіз інвестиційної привабливості підприємства. Кожні етапи мають певні особливості.

1.3 Макроекономічний та галузевий аналіз

Одним з основних чинників, які визначають динаміку доходів фірми є макроекономічна ситуація на ринку. Швидкозростаюча економіка є привабливою для фірм, тому що існують можливості для збільшення доходів. Стан економіки країни багато в чому визначає її інвестиційну привабливість на міжнародному ринку. Стан макроекономіки описується низкою ключових

показників, таких як ВВП, інфляція, відсоткова ставка, безробіття, бюджетний дефіцит.Існує чимало макроекономічних індикаторів, за допомогою яких можна з тим чи іншим рівнем достовірності охарактеризувати стан економіки. Розглянемо лише показники першої групи важливості.Облікові ставки можна назвати дзеркалом великої економіки. Будь-яка їх зміна, як правило, наводить рух на ринку. Процентну ставку встановлює центральний банк, це ставка, під яку центральні банки країн дають кредит найбільшим кредитним банкам. Решта ставки країни (наприклад, ставка, під яку банки видають кредити своїм клієнтам) визначаються зрештою відсотковою ставкою центрального банку. Можна сміливо сказати, що відсоткова ставка визначає вартість грошей у країні.Зміна відсоткової ставки - це інструмент, за допомогою якого центральний банк регулює рівень інфляції країни. При перевищенні інфляцією допустимого рівня в країні починається процес підвищення відсоткової ставки, інфляція знижується, але високі відсоткові ставки негативно б'ють по економіці, оскільки кредити дорожчають то ніхто не хоче брати їх та створювати нові підприємства тощо. Тоді починається зворотній процес – зниження процентної ставки. Процес цей циклічний, тривалість циклу залежить від стану економіки нашої країни.Чим більша відсоткова ставка за цією валютою порівняно з іншими валютами (великий відсотковий диференціал), тим більше охочих серед іноземних інвесторів купити цю валюту, щоб розмістити кошти в депозит під високу відсоткову ставку. Високі відсоткові ставки роблять цю валюту привабливою як інструмент для інвестування, а отже, попит на неї на міжнародному валютному ринку підвищується, і курс цієї валюти зростає. Урядам більшості країн вигідно мати високі відсоткові ставки. Виняток становлять експортно-орієнтовані країни (наприклад, Японія) – для них вигідні низькі процентні ставки, адже низький рівень процентних ставок стимулює розвиток економіки.Досить сильний вплив на фінансові ринки має несподівана зміна відсоткових ставок (коли більшість учасників торгів, економісти та аналітики не очікують подібних дій від керівництва центрального банку).

ВВП (внутрішній валовий продукт)

ВВП - це грошова вартість всіх товарів та послуг, вироблених у країні за певний період. ВВП є найважливішим узагальнюючим індикатором сили чи слабкості економіки. Випереджаюче зростання ВВП однієї країни в порівнянні з приростом ВВП іншої вказує на перевагу інвестування в першу економіку. Наприклад, якщо ВВП Єврозони зростає більшими темпами, ніж ВВП США, це в довгостроковій перспективі веде до зміцнення євро щодо американського долара.

Сальдо федерального бюджету

Характеризує співвідношення між доходами держави та її витратами. При перевищенні рівня доходів держави над її видатками утворюється позитивне сальдо (профіцит). При перевищенні рівня видатків держави над його доходами утворюється негативне сальдо (дефіцит). Дефіцит та його збільшення ведуть до послаблення валюти.

Вплив публікацій та новин на цінову динаміку

Новини, в першу чергу, публікація даних про ті чи інші економічні показники та інші фундаментальні чинники, а також власне новини політичного, природного та економічного походження публікуються провідними інформаційними агентствами, серед яких: Reuters, Dow Jones, Bloomberg, Financial Times, CNN, CNBC, Telerate та ін.

В очікуванні публікації запланованої новини, ринок готується до неї. Експерти дають прогнозні оцінки значення того чи іншого індикатора, аналітики складають прогнози поведінки курсів валют залежно від рівня збігу прогнозних показників з реальними даними.

Після публікації реальних значень індикаторів та залежно від цих опублікованих значень відбувається той чи інший рух курсу валют. Якщо новина опублікована і очікування експертів не виправдалися (причому суттєво), необхідно чекати на рух курсів валют, що найчастіше й трапляється.

Основні закономірності поведінки ціни під час виходу новини:

НУБіП України

1. Ринок наєамперед реагує на несподіванки. Оскільки дилери банків знають попередній прогноз економічного показника, у перші хвилини після публікації вони порівнюють прогноз і реальне значення. У разі збігу спрогнозованого та реального значення показника сильного руху валютного курсу, як правило, не відбувається.
2. Вихід новини не може змінити існуючий тренд. При аналізі можливого впливу фундаментальних факторів дуже важливо враховувати напрямок тренду. Якщо новина фундаментального характеру суперечить чинному тренду, то час її впливу на динаміку ринку може обмежитися годиною або кількома годинами. Якщо фундаментальний фактор підтверджує тренд, то відбувається його деяке прискорення з наступним можливим відкатом.

Можна виділити два тимчасові аспекти впливу фундаментальних факторів на валютний курс:

1. Короткий цикл - не більше однієї доби. Характерний для всіх несподіваних новин, а також для багатьох макроекономічних показників, які не належать до першої групи важливості. Короткостроковий вплив на курс мають індикатори за короткі періоди (тиждень чи місяць).
2. Довгий цикл – від кількох тижнів до кількох років. Характерний для факторів, пов'язаних із загальним станом національної та світової економіки (динаміки ВВП, інфляції, безробіття та відсоткових ставок тощо). Тренд зміни валютного курсу визначається протягом місяців та років.

Другий етап фундаментального аналізу – аналіз галузі. Завдання галузевого аналізу у тому, щоб визначити межі аналізу за подальшого розгляду окремих підприємств. Це здійснюється шляхом відсіювання галузей, які не становлять інтересу в даному плані. Зрозуміло, у межах тієї чи іншої галузі мова постійно заходить про особливу ситуацію в окремих компаніях. Слід наголосити,

що галузевому аналізу завжди має передувати загальноекономічний (макроекономічний) аналіз.

Галузевий (індустріальний) аналіз передбачає вивчення законодавчого регулювання діяльності галузі, ділового циклу у цій галузі, її структури, конкурентоспроможності, рівня витрат, трудових відносин, тривалості виробничого циклу, і навіть здійснення класифікації галузей стосовно рівня ділової активності і з стадіям розвитку. Через вийну здійснюється якісний прогноз розвитку галузі.

Коли вже готовий макроекономічний аналіз, необхідно його проектувати на окремі галузі економіки. Не всі галузі однаково чутливі до поточного бізнес-циклу. Так, наприклад, акції компаній, що займаються видобутком нафти, залежать від ціни на нафту, акції компаній кольорової металургії від цін на кольорові метали. Акції цих компаній чутливі до поточного бізнес циклу, оскільки у періоди розквіту економіки спостерігається посилення конкуренції фірм та ресурсів. Але, наприклад, компанії, які працюють у сфері роздрібної торгівлі, що виробляють продукти харчування, тобто продукти які нееластичні за попитом менш схильні до коливань бізнес циклів. Другим фактором, що визначає чутливість компанії до бізнес-циклу, є операційний леверидж.

Операційний леверидж – це співвідношення постійних та змінних витрат. Компанії з більшою часткою змінних витрат менш чутливі до бізнес-циклів, оскільки вони можуть безболісно урізати виробництво тим самим скоротивши витрати. Компанії з більшою часткою постійних витрат, не зможуть також оперативно скоротити витрати разом із падінням продажів і будуть змушені зазнавати збитків, тобто фірми з високою часткою змінних витрат мають більший фінансовий леверидж, оскільки маленька зміна умов, у яких працює бізнес, істотно впливає на прибутковість підприємства.

Іншим важливим аспектом фундаментального аналізу галузі є визначення стадії її розвитку або життєвий цикл галузі. Типовий життєвий цикл ринку може бути описаний п'ятьма стадіями. Перша стадія - так званий стартап. На цій стадії відбувається зародження нової промисловості, стадія з високим зростанням

виручки, ринок не насичений новим товаром, прибуток підприємства негативний. Оцінка компанії базується цілком у майбутньому зростанні. Друга стадія - бурхлива експансія, на цій етадії ринок зростає дуже швидкими темпами, виручка компанії зростає такими ж стрімкими темпами, компанія починає приносити прибуток, який повністю реінвестується. Третя стадія сильне зростання - і виручка і прибуток зростають, компанія вже може виплачувати певну суму в дивідендах. Але при цьому у компанії вже з'являються конкуренти, що входять у галузь; фірма має якусь операційну історію, яку можна використовувати для оцінки бізнесу. Четверта стадія – зрілість. На зрілому ринку темпи зростання виручки уповільнюються, свій прибуток усе ще зростає швидше виручки, оскільки компанія підвищує ефективність. У цій стадії фірми платять найбільші дивіденди. Оцінка такої компанії вже базуватиметься на поточних активах, ніж очікуваному зростанні. І остання стадія - зниження, виручка компанії падає, прибуток знижується, компанії поступово виходять із ринку. Оцінка проводиться переважно відповідно до поточних активів.

Галузевий аналіз є раціональним, оскільки, як свідчить досвід, економічний розвиток галузі не обов'язково йде паралельно з розвитком загальноекономічної кон'юнктури. Серед галузей є як визначальні її розвиток, і розвиваються за кон'юнктурним циклом. Однак поряд із зазначеними існують циклічні галузі, які розвиваються паралельно з кон'юнктурою.

Розглянемо деякі показники, які можна розрахувати при фундаментальному аналізі акцій. Назвемо їх – інвестиційні критерії (Investment ratios)

1. Прибуток на акцію (Earnings per ordinary share), скорочено EPS.

Один із найважливіших показників, що впливає на ринкову вартість компанії. Показує частку, чистий прибуток у грошових одиницях, що припадає на одну звичайну акцію. Збільшення прибутку на одну акцію свідчить про зростання компанії-емітента і, як наслідок, за інших рівних умов призводить до зростання розміру дивідендів та зростання курсової вартості акцій.

Розраховується за формулою: EPS = (чистий прибуток – дивіденди з привілейованих акцій) / Число звичайних акцій.

2. Дивіденди на акцію (Dividends per ordinary share).

Показує суму дивідендів, що розподіляються на кожну звичайну акцію. Підвищення дивідендів свідчить про зростання прибутків компанії і, як правило, є сигналом курсової вартості акції, якщо до цього акції не піднімалися у своїй вартості. Розраховується за формулою: DPS = дивіденди за звичайними акціями / число звичайних акцій.

3. Співвідношення ціни акції та прибутку (Price to earnings).

Один з основних показників, яким керується більшість рядових інвесторів і трейдерів ринку цінних паперів. Цей коефіцієнт показує, скільки грошових одиниць згодні платити акціонери за одну грошову одиницю та чистий прибуток підприємства. Він також показує, наскільки швидко можуть окупитися інвестиції в акції компанії, і дозволяє порівнювати ціни акцій на відносній основі. Акції по $50, що торгуються з коефіцієнтом P/E, рівним 10 та дешевше акцій по $20, що торгуються з коефіцієнтом 30. Розраховується за формулою: P/E = ринкова ціна акції/EPS.

4. Коефіцієнт виплати (Payout ratio).

Відсоток чистого прибутку компанії, що йде на виплату дивідендів. Нормальний рівень західних корпорацій 25-50%.

Слід пам'ятати, що значення показників, як правило, істотно різняться для різних галузей, і повне уявлення про фінансовий стан компанії можна отримати тільки при аналізі всієї сукупності фінансових показників з урахуванням особливостей діяльності підприємства.

НУБіП України

РОЗДІЛ 2.

ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ І ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ БІРЖОВИХ ОПЕРАЦІЙ

2.1 Оцінка факторів фундаментального і технічного аналізу

Технічний аналіз – специфічний економічний внутрішній аналіз, що найбільш широко використовується на біржах. Він застосовується для більш всебічного вивчення коливань цін. Технічний аналіз вивчає динаміку співвідношення попиту та пропозиції, тобто насамперед самі цінові зміни.

Технічний аналіз може бути використаний для таких цілей, як:

- встановлення основних тенденцій розвитку біржового ринку цінних паперів на основі вивчення динаміки цін, що зафіксована на графіках;
- прогнозування зміни цін;
- визначення часу відкриття та закриття позиції.

У класичній теорії технічного аналізу, базові принципи якого було закладено ще Чарльзом Доу наприкінці XIX століття, існують три постулати – помічені тонкощі, у яких грунтується технічний аналіз, логіка його методів. Різні автори публікацій, фахівці технічного аналізу, його критики та противники по-своєму формулюють дані постулати, але, загалом, усі вони однаково викладають їхню суть. Сформулюємо дані постулати і наведемо також порівняння та передумови, викладені Чарльзом Доу у його теорії.

Ринок враховує все (або курс враховує все/ціна враховує все). За підсумками даного постулату сформована теорія ефективності ринку, за якою ніщо неспроможне діяти ефективніше, ніж ринок, оскільки у момент часу ціна відбиває всю наявну інформацію.

Дане твердження, насправді, є каменем всього технічного аналізу. Аналітики технічної школи вважають, що причини, які хоч якось можуть вплинути на ринкову вартість активу (а причини ці можуть бути найрізноманітнішої якості: економічні, політичні, психологічні тощо), неодмінно знайдуть своє відображення у ціні на цей товар. Іншими словами, будь-які зміни в динаміці попиту та пропозиції відбиваються на графіку ціни.

Якщо попит перевищує пропозицію, ціни зростають. Якщо пропозиція перевищує попит, ціни йдуть униз. Це, власне, є основою будь-якого економічного прогнозування. У технічному ж аналізі підходять до проблеми з іншого боку і розмірковують так: якщо з якихось причин ціни на ринку пішли вгору, значить попит перевищує пропозицію. Отже, за макроекономічними показниками ринок є вигідним для «биків». Якщо ціни падають, ринок є вигідним для «ведмедів». Говорячи про «макроекономіку», багато фахівців з технічного аналізу погодяться, що саме глибинні механізми попиту та пропозиції, економічна природа того чи іншого ринку і визначають динаміку на підвищення чи зниження цін. Самі собою графіки цін не надають на ринок жодного впливу. Вони лише відображають психологічну тенденцію на підвищення або на зниження цін, яка зараз панує на ринку.

Багато прихильників технічного аналізу вважають за краще не вдаватися в глибинні причини, які зумовлюють зростання чи падіння цін. Дуже часто на ранніх стадіях, коли тенденція до зміни цін тільки-но намітилася, або, навпаки, в якісь переломні моменти, причини таких змін можуть бути нікому не відомі, може здатися, що технічний підхід надмірно спрощує і огрублює завдання, але логіка, яка стоїть за першим вихідним постулатом – «ринок враховує все», – стає очевиднішою, чим більше досвіду реальної роботи на ринку набуває технічний аналітик, тим краще він розуміє повну ситуацію на графіку.

З цього випливає, що все те, що будь-яким чином впливає на ринкову ціну, неодмінно на цій самій ціні позначається. Отже, необхідно лише уважно відстежувати і вивчати динаміку цін. Аналізуючи цінові графіки та безліч додаткових індикаторів, можна домогтися того, що ринок сам вкаже найімовірніший напрямок свого розвитку.

У Ч. Доу розглянутий постулат звучить так: індекси враховують все. Ця передумова відповідає сучасному формулюванню. Тільки в нашому випадку йдеться про ринки, а тут – про індекси. Згідно з теорією Доу, будь-який фактор, здатний так чи інакше вплинути на попит чи пропозицію, неодмінно знайде своє відображення в динаміці індексу. Причому, «будь-який» означає саме – будь-

який, нехай це буде навіть землетрус, катастрофа чи якийсь інший «акт божої волі». Зрозуміло, ці події непередбачувані, проте миттєво враховуються ринком і відбиваються на динаміці цін.

Рух цін підпорядкований тенденціям (або ціна рухається в одному напрямку/ринок рухається трендами).

Поняття тенденції чи тренду (від англ. trend – загальний напрямок тенденції) – одне з основних у технічному аналізі. По суті, все, що відбувається на ринку, підпорядковане тим чи іншим тенденціям. Основна мета складання графіків динаміки цін на фондових ринках і полягає в тому, щоб виявляти ці тенденції на ранніх стадіях їх розвитку та торгувати відповідно до їх напряму. Більшість методів технічного аналізу є за своєю природою наступними за тенденцією (trend-following), тобто їх функція полягає в тому, щоб допомогти аналітику розпізнати тенденцію та слідувати їй протягом усього періоду її існування.

Ч. Доу так сформулював цей постулат: на ринку існують три типи тенденцій, це: первинна, вторинна та мала. Він порівнював рух ринку із морським припливом. Основна тенденція подібна до припливу; вторинна, чи проміжна тенденція, нагадує хвилі, які утворюють приплив. А малі тенденції схожі на брижі на хвилях. Якщо під час припливу, коли хвилі виплескують на берег, за допомогою кілочків відзначають найдальшу точку, до якої дістає кожна наступна хвиля, то можна визначити силу припливу. Якщо кожна наступна хвиля виплескує на берег далі, ніж попередня, то приплив наростає. Якщо хвилі відступають, значить почався відлив.

Результатом застосування другого постулату є правило, яке використовують більшість технічних аналітиків: торгуйте за тенденцією доти, доки вона існує.

НУБіП України

Виділяються три типи трендів:

- "бичачий" тренд - ціни рухаються вгору. Визначення "бичачий" виникло за аналогією з биком, що піднімає вгору на своїх рогах ціну
- "ведмежий" тренд - ціни рухаються вниз. У цьому випадку ведмідь як би підминає під себе ціну, навалюючись на неї зверху всім своїм тілом.
- "бічний - певного напрямку руху ціни ні вгору, ні вниз немає. Зазвичай такий рух називають "флет" (flat), рідше - "уіпсоу" (whipsaw). Довгий флет є провісником цінової бурі на ринку - сильного руху ціни в одну чи іншу сторону.

Історія повторюється

Технічний аналіз та дослідження динаміки ринку тісно пов'язані з вивченням людської психології. Наприклад, графічні цінові моделі, які були виділені та класифіковані протягом останніх ста років, відображають важливі особливості психологічного стану ринку. Насамперед, вони вказують, які настрої – «бичачі» чи «ведмежі» – панують зараз на ринку. І якщо в минулому ці моделі працювали, є всі підстави припускати, що і в майбутньому вони працюватимуть, бо ґрунтуються вони на людській психології, яка з роками не змінюється. Можна сформулювати останній постулат – «історія повторюється» – дещо інакше: ключ до розуміння майбутнього криється у вивченні минулого. А можна й зовсім інакше: майбутнє – це лише повторення минулого.

Повторюваність - об'єктивна властивість кон'юнктури. Події закономірно повторюються. Тим не менш, як говорив Геракліт: в ту саму річку не можна увійти двічі, тому жодна подія не відтворюється точно. Знов виявляються лише основні риси, що відбивають закономірності. Деталі завжди своєрідні, оскільки зумовлені випадковими чинниками.

Інвестор може запам'ятовувати, як ті чи інші обставини (чинники) впливали на кон'юнктуру (зокрема, на динаміку цін) у минулому. Закономірна повторюваність ситуацій дозволяє учаснику ринку екстраполювати минулий досвід на майбутнє і завдяки цьому прогнозувати майбутні зміни.

НУБіП України

Хотілося б зупинитися ще на двох важливих принципах, сформульованих Ч. Доу і використовуваних нині безпосередньо у процесі аналізу та прийняття інвестиційних рішень.

Індекси мають підтверджувати одне одного. Ч. Доу мав на увазі промисловий та залізничний індекси. Він вважав, що будь-який важливий сигнал до підвищення або зниження курсу на ринку має пройти значення обох індексів. Тобто прийняття рішень слід робити на основі підтвердження первинного сигналу сигналами від додаткових інструментів аналізу.

Обсяг торгівлі має підтверджувати характер тенденції. Доу вважав обсяг торгівлі нехай не першорядним, проте надзвичайно важливим фактором для підтвердження сигналів, отриманих на цінових графіках. Якщо сформулювати постулат дуже легко і доступно, то обсяг повинен підвищуватися у бік основної тенденції.

Ці постулати та передумови лежать в основі всього технічного аналізу.

2.2 Форми представлення даних у технічному аналізі

Найбільш поширеними формами представлення даних є: таблична, аналітична та графічна форми.

Таблична форма – полягає у поданні інформації як таблиці (від лат. tabula – список), переліку відомостей, згрупованих в декілька стовпців (граф), які мають самостійні заголовки.

Перевагою табличної форми представлення даних є універсальна можливість маніпуляції з даними. Вона полягає в тому, що табличні форма не накладає жодних обмежень ні на якість, ні на кількість даних. Недосконалістю є недостатня наочність. Як правило, в табличній формі обробляють вихідні дані торгів, а потім переносять їх на графіки, перетворюючи табличну форму на графічну.

Аналітична форма подання є записом як формул (функцій), що застосовуються у математичному аналізі. Його перевагою є висока

прогнозованість результатів. Якщо відома аналітична залежність ціни акції від часу, то не тільки можна прогнозувати тренд, а й визначити точно, скільки коштуватимуть ці акції будь-якого дня в майбутньому. Але часом важко, здебільшого – неможливо висловити в аналітичній формі залежність. Це дуже важке завдання, яке, як правило, не має точного рішення. Фактично вона зводиться до підбору певної функції, найближчої до справжньої ціни.

Графічна форма (від грецьк.grapho - пишу) найбільше використовується в технічному аналізі. Головна її перевага – це наочність. Графік дозволяє одночасно спостерігати зміни, що відбуваються, і відстежувати динаміку. На графічній основі стоїть майже вся методологія технічного аналізу.

Мета технічного аналізу полягає у визначенні ступеня та форми залежності між ціновими змінами минулого та майбутнього та можливе передбачення на основі її зростання чи падіння курсу як окремих цінних паперів, так і ринку в цілому. Основним методом, яким користуються технічні аналітики, є побудова «картин» руху цін чи графіків.

Під графічними розуміються методи, у яких для прогнозування використовуються наочні зображення рухів ринку. Класичні постаті будуються на лінійних, чи гістограмних чартах. Особливі способи побудови цінових графіків - японські свічки та хрестики-нолики.

Основні види графіків, що застосовуються під час проведення технічного аналізу, представлені на рис.2.1 та рис. 2.2 Дані графічні побудови звуться «біржовий графік» і «графік ціни закриття».

Незалежно від того, який графік використовується, період, що вивчається, завжди визначатиметься тривалістю інвестиційних горизонтів. Слід зазначити, що однозначного визначення цих горизонтів немає. Однак у більшості випадків під короткостроковим інвестиційним горизонтом розуміється період 3 місяці, під середньостроковим – від 3 до 6 місяців, а під довгостроковим – від 6 місяців до року.

НУБіП України

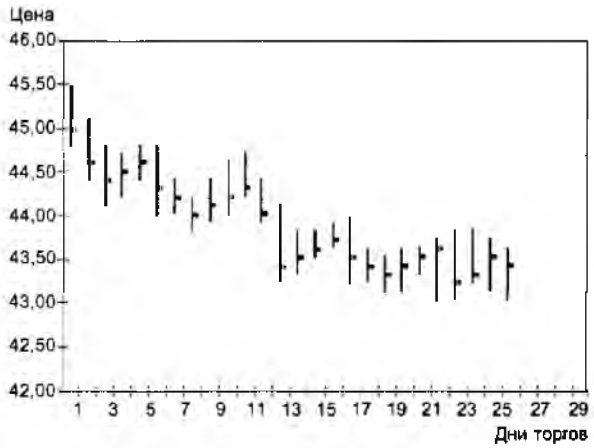

Рис. 2.1 Основний вид графіку в технічному аналізі

Джерело: побудовано автором на основі [44]

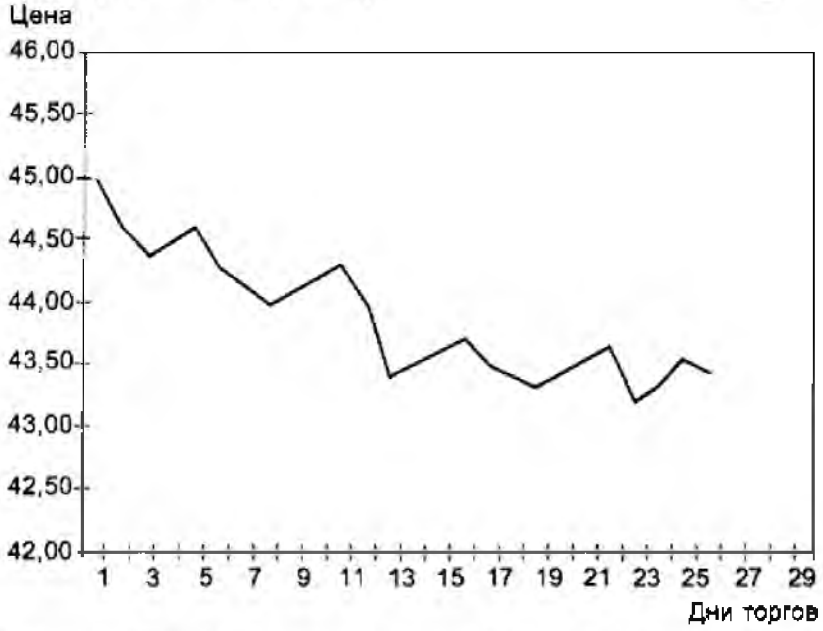

Рис. 2.2 Графік ціни закриття

Джерело: побудовано автором на основі [44]

Для визначення супер короткострокових тенденцій багато аналітиків використовують погодинні або щохвилинні графіки цінових змін, що відбуваються. Для отримання якісних прогнозів для середньострокових інвестицій у більшості випадків застосовуються тижневі графіки, а місячні та річні більше підходять для довгострокових інвестицій.

Побудову біржового графіка можна легко проілюструвати. Цінові зміни відбиваються за вертикальною шкалою, а тимчасові - за горизонтальною. Для

кожного періоду часу відзначаються чотири показники: максимальна ціна, мінімальна ціна, ціна відкриття та ціна останньої угоди (ціна закриття).

Таким чином, вертикальна риса з'єднує максимальну та мінімальну ціни, а горизонтальні смуги направо та наліво представляють відповідно ціну відкриття та ціну закриття.

Можна розглянути і складніший приклад. Припустимо, що будь-який цінний папір торгувався протягом кількох тижнів (наприклад, трьох, що рівнозначно 15 торговим дням). Тижневий біржовий графік, який є стислою версією щоденного графіка, показано на рис. 2.3. У тижневому графіку одна риса є п'ять днів торгівлі.

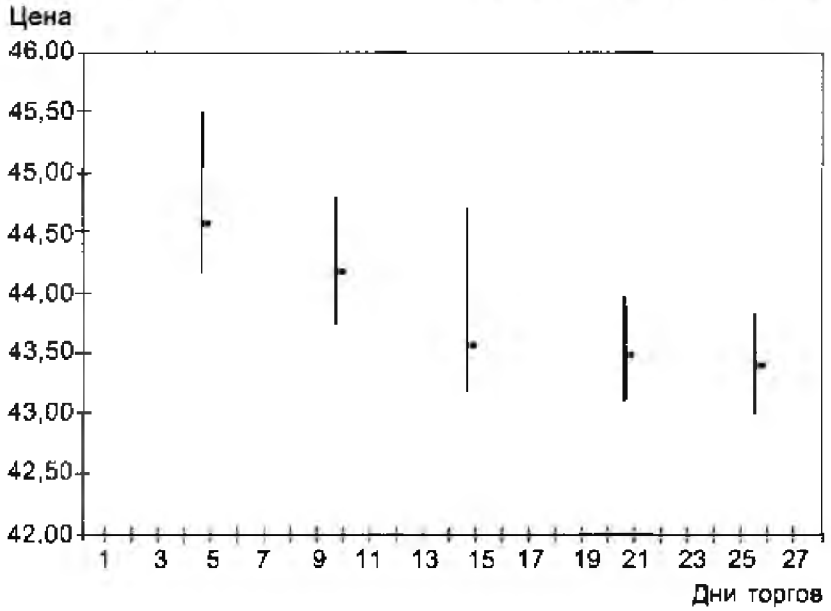

Рис. 2.3 Тижневий графік

Джерело: побудовано автором на основі [44]

2.3 Теорія циклів та її застосування

Теорія циклів - метод, основним показником для прогнозу якого є час і відповідає не тільки на питання, в який бік і як далеко розвиватиметься ринок, а й коли він туди прийде і коли почнеться цей рух.

Теорія Циклів більш розвинена теоретично, ніж практично, і займається циклічними коливаннями як цін, так й природних явищ загалом.

Теорія циклів – теорія, за якою ціновий рух над ринком можна представити сумою кількох циклів із різними довжинами і амплітудами.

Основою класичної теорії циклів стало припущення про те, що все навколо схильне до циклів - народження, життя і смерть, зміна пір року, обертання планет і рух комет, моменти осіннього і весняного рівнодення, ніч і день, і т.д.

На фінансових ринках ми також зможемо побачити певний порядок у періодичній зміні підйомів та падінь. Не може відбуватися так, що бичачий або ведмежий тренд триватиме вічно. Тому серед трейдерів почало з'являтись бажання розрахувати залежність однотрендової динаміки ціни від терміну тривалості цього руху. Тим самим вони намагалися знайти не лише закономірності руху цін, а й упіймати відповідні верхи та низи цін.

Виділяють три основні характеристики будь-якого циклу - амплітуда, період та фаза.

- Амплітуда циклу є висотою хвилі циклу і розраховується як різниця між верхом та низом ціни в рамках одного циклу. Величину амплітуди можна вимірять у грошовій складовій чи пунктах зміни ціни.
- Період циклу є довжиною хвилі між двома низами ціни, що вимірюється за шкалою часу.
- Фаза циклу – це різниця між двома хвилями цін 1 та 2.

В рамках кожного повного періоду одного циклу можна виділити п'ять фаз, послідовно:

- народження циклу (невпевненість та слабкість ринку);
- фаза молодості (інтенсивної динаміки ціни – зростання на бичачому тренді або падіння на ведмежому);
- фаза зрілості (насичення, консолідації ринку);
- фаза старіння (корекція ринку);

НУБіП України

- смерть циклу (цікавість до ринку мінімальна – більшість учасників "поставили на ньому хрест").

У технічному аналізі є безліч інструментів аналізу. Тому обмежимося лише розглядом базових інструментів з кожної групи методів технічного аналізу, на яких у багатьох випадках грунтується більшість інших інструментів.

Основними інструментами технічного аналізу є біржові графіки, а також різні показники та індикатори, загальна кількість яких зазвичай лякає непосвячених. Однак надалі кожен, хто таки наважується на більш детальне знайомство з цією наукою, розуміє, що все не так уже й страшно. По-перше, всі індикатори можна розділити на кілька основних типів, на котрі діють загальні правила їх трактування. А по-друге, зовсім не обов'язково забивати собі голову подробицями та правилами розрахунків цих індикаторів. Адже не доведеться будувати графіки та розраховувати формули вручну. Система технічного аналізу це зробить сама. Тому все, що потрібно - це вміти інтерпретувати отримані результати і правильно розуміти сигнали, що виникають.

Навіть коли ми чуємо, що певні акції впевнено зростають чи падають, це не означає, що рух їхньої ціни нагадує вертикальний зліт. Достатньо поглянути на будь-який біржовий графік, щоб переконатися, що ціна у своєму русі постійно коливається. Адже навіть бурхлива гірська річка змушена уповільнювати свій рух та шукати обхідні шляхи, зустрічаючи на своєму шляху потужні перепони.

На ринку в ролі таких перешкод виступають рівні опору та підтримки. Якщо рівень опору досить міцний, сили «бичачого» тренда може вистачити у тому, щоб подолати його відразу. Під натиском зустрічних продажів ціна акцій відкочується назад – відбувається корекція, продовженням якої може стати як нова атака «биків», так і контратака «ведмедів», що опираються. Відповідно, будь-які коливання курсів акцій з погляду технічного аналізу можна розглядати як блукання між рівнями опору та підтримки.

У процесі цього блукання на ціновому графіці утворюються різні вигадливі фігури, які прискіпливо технічні аналітики шукали, класифікували і навіть

назвали іменами. Наприклад, одна з найпопулярніших фігур носить назву «голова і плечі», і виявити її на графіку не складно.

Крім естетичного задоволення, кожна фігура технічного аналізу несе в собі певну інформацію. Так, всі фігури поділяються на такі, які: підтверджують існуючий тренд («прапор», «вимпел», «клин»), нейтральні і розворотні («голова і плечі», «подвійна вершина (дно)»), або інші технічні фігури за допомогою яких можна зробити припущення про те, в який бік буде спрямований рух ціни.

Розглядаючи сукупність основних технічних індикаторів, з деякою натяжкою можна сказати, що вони засновані на дослідженні того, наскільки поточна ціна відхилилася від свого середнього (за певний період) значення. Саме тому застосування середніх значень на графіках має у теханалізі дуже важливе значення. При цьому ця наука давно вже вийшла за межі простих середніх, але цього не варто лякатися навіть тим, для кого математика ніколи не була улюбленим шкільним предметом. Суть поступових ускладнень у застосуванні середніх показників зводиться до того, щоб виключити отримання помилкових сигналів через можливі випадкові, але різкі коливання поточної ціни підвищують точність сигналів, що подаються.

Так, середні ковзаючі допомагають зберігати порядок середньої, вчасно відкидаючи застарілі дані. Експоненційні середні дозволяють підтримувати актуальність, надаючи більшої ваги свіжішим даним.

Правила аналізу для всіх видів середніх однакові і засновані на спостереженні за тим, як відносно один одного розміщуються на графіку лінія середніх значень та лінія поточної ціни. У найпростішому варіанті сигналом до зростання є момент, коли лінія ціни перетинає середню лінію знизу вгору. І навпаки, сигнал, що попереджає про можливий початок падіння, виникає у момент, коли лінія ціни перетинає середню лінію зверху донизу. При цьому сигнал вважається сильнішим, якщо в момент перетину середня лінія рухалася в тому ж напрямку, що й лінія ціни. p align="justify"> Підвищена увага приділяється і випадкам, коли на графіку відбувається зміна напрямку руху будь-якої з цих ліній. Крім того,

НУБіП України

вивчаються ситуації, у яких між лініями утворюється значний розрив (розбіжність).

З основних постулатів технічного аналізу: будь-які зміни входять у ціну акцій негайно; і немає ніякої іншої справедливої ціни акцій, крім тієї, якою вони торгуються просто зараз, можна дійти невтішного висновку у тому, що еталонним ціновим рівнем будь-яких акцій є їх поточна ціна. Будь-яке серйозне відхилення сприймається як ненормальне і тимчасове. Відповідно, рано чи пізно ціна має повернутися до свого нормального, але вже скоригованого значення з урахуванням змін, що відбулися. Тобто саме значення нормального рівня не є величиною постійної, а значить, поверненням у нормальний стан може вважатися і встановлення нового нормального рівня, що збігається з останньою ціною акції.

Незважаючи на те, що осцилятори мають різну методику розрахунку, принцип їх дії і інтерпретація сигналів, що подаються, практично однакові. Для кожного з них існує поняття нормального рівня, а також рівнів критичного максимуму та мінімуму. Ці рівні встановлюють межі, не більше яких відхилення від рівня вважаються допустимими. Ідея осциляторів перегукується з теорією трендів із її поняттями ліній опору та підтримки. Аналіз осциляторів будується на тому уявленні, що ці обмежувальні лінії не повинні бути пробиті. Вихід ціни за межі встановлених осцилятором кордонів є сигналом про те, що ринок «перекуплений» або «перепроданий», і тому трейдерам слід очікувати на швидкий розворот і повернення ціни в допустимі рамки.

Відповідно, застосування осциляторів найбільше ефективно за відсутності тренду, і перебування ринку в бічному русі між рівнями опору та підтримки. За наявності сильного тренду осцилятори будуть давати безліч помилкових сигналів, розглядаючи кожен рух ринку у бік, протилежність тренду, як довгоочікуваний початок повернення ринкової ціни в нормальний за їхніми поняттями стан.

До популярних осциляторів відносяться: "моментум", "індекс відносної сили" (RSI), MACD та різні "стохастики".

Зазвичай в описах технічні індикатори виглядають набагато страшнішими, ніж при практичному застосуванні. Можливо, це відбувається тому, що метою їх створення було отримання додаткового прибутку, а не залучення загальної уваги.

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

РОЗДІЛ 3.
УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНОГО І ТЕХНІЧНОГО АНАЛІЗУ НА ПРАКТИЦІ.

3.1 Застосування фундаментального аналізу для торгівлі акціями.

Застосування фундаментального та технічного аналізу я хотів би показати на прикладі компанії **Enphase Energy,** вона торгується під тікером ENPH на біржі NASDAQ.

Enphase Energy, Inc., разом зі своїми дочірніми підприємствами, проектує, розробляє, виробляє та продає побутові енергетичні рішення для сонячної фотоелектричної промисловості у Сполучених Штатах та за кордоном. Компанія пропонує мікроінвертор на основі напівпровідників, який перетворює енергію на рівні окремого сонячного модуля, та у поєднанні з власними мережевими та програмними технологіями забезпечує послуги моніторингу та управління енергією.

Вона також пропонує системи зберігання акумуляторних батарей змінного струму; Комунікаційний шлюз Envoy; та хмарний сервіс моніторингу Enlighten, а також інші аксесуари. Компанія продає свої рішення дистриб'юторам сонячної енергії; і безпосередньо великим установникам, виробникам оригінального обладнання, стратегічним партнерам та домовласникам, а також безпосередньо домовласникам та на ринку самостійного складання через програму оновлення застарілих продуктів або інтернет-магазин. Крім того, вона пропонує онлайн та особисті навчальні ресурси для установників сонячних батарей та накопичувачів, а також власників систем Enphase через свій університет Enphase. Enphase Energy, Inc. була заснована у 2006 році, її штаб-квартира знаходиться у Фремонті, Каліфорнія.

Вибираючи акції для торгівлі в першу чергу ми звертаємо увагу на EPS та Revenue, прибуток та продажі це найважливіший аспект для інвесторів. З усього списку звітних акцій вибираємо ті, у яких EPS і Revenue перевершують

очікування аналітиків (Consensus). Звичайно ж, аналізуючи зміни, потрібно конвертувати у відсотки, для повноти розуміння картини.

Company	Symbol	Qtr	EPS	Cons.	Surprise	% Beat	Revs	Cons.	Gd.	% Since	% Week	Details
Casella Waste Systems	CWST	Q119	-$0.01	-$0.03	+$0.02	+66.7%	$163.7M	$161.77M	■	+14.4%	+9.6%	Details
Century Aluminum Co	CENX	Q119	-$0.70	-$0.75	+$0.05	+6.7%	$490M	$484.8M	N/A	-16%	-3.5%	Details
Chubb Corp	CB	Q119	$2.54	$2.56	-$0.02	-0.8%	N/A	$6.86B	N/A	+4%	-1.5%	Details
Coherent, Inc	COHR	Q219	$1.61	$1.47	+$0.14	+9.5%	$372M	$369.21M	N/A	-9.4%	-4.8%	Details
Community Health Systems	CYH	Q119	-$0.53	-$0.46	-$0.07	-15.2%	$3.38B	$3.3B	N/A	-36.9%	-8.4%	Details
Compass Minerals	CMP	Q119	$0.22	$0.01	+$0.21	+2,100.0%	$403.7M	$413.2M	N/A	-9.2%	-9.1%	Details
Concho Resources	CXO	Q119	$0.72	$0.78	-$0.06	-7.7%	N/A	$1.04B	N/A	-13.9%	-7.6%	Details
Corporate Office Properties Trust	OFC	Q119	$0.19	$0.16	+$0.03	+18.8%	$148.94M	$132.5M	■	-5.1%	-0.8%	Details
CryoLife	CRY	Q119	$0.04	$0.04	$0.00	0.0%	$67.5M	[illegible]	■	-2.5%	-4.6%	Details
Denny's Corp	DENN	Q119	$0.13	$0.13	$0.00	0.0%	$151.4M	$148.83M	N/A	+16.8%	+5.7%	Details
Devon Energy	DVN	Q119	$0.36	$0.28	+$0.08	+28.6%	N/A	$2.49B	N/A	-17.6%	-3.4%	Details
Edison Int'l	EIX	Q119	$0.63	$0.87	-$0.24	-27.6%	$2.82B	$2.76B	N/A	+9.8%	-4.3%	Details
EnLink Midstream	ENLC	Q119	-$0.45	$0.05	-$0.50	-1,000.0%	$1.78B	$1.73B	N/A	-12.6%	+0.5%	Details
Encore Wire	WIRE	Q119	$0.64	$0.72	-$0.08	-11.1%	$314.7M	$295.67M	N/A	-7.6%	-4.1%	Details
Enphase Energy	ENPH	Q119	$0.08	$0.05	+$0.03	+60.0%	$100.2M	$92.45M	■	+102.7%	+41.5%	Details
Equity Residential	EQR	Q119	$0.28	$0.29	-$0.01	-3.4%	$662.49M	$655.46M	■	+2.5%	-2.2%	Details
✓ Euronet Worldwide	EEFT	Q119	N/A	$0.63	N/A	N/A	N/A	$602.73M	■	N/A	N/A	N/A
Exact Sciences	EXAS	Q119	-$0.66	-$0.65	-$0.01	-1.5%	$162M	$153.04M	↑	+17.9%	+4.1%	Details
Extra Space Storage	EXR	Q119	$1.16	$1.14	+$0.02	+1.8%	$311.5M	$276.97M	■	+7.1%	+0.0%	Details
FICO	FICO	Q219	$1.56	$1.63	-$0.07	-4.3%	$276.23M	$281.16M	■	+22.4%	-0.3%	Details

Рис. 3.1 Оцінка Revenue та EPS акції

Джерело: побудовано автором на основі [36]

Вибравши акції, які побили очікування аналітиків, і тим самим здивували громадськість на ринку, ми аналізуємо їх на предмет позитивної динаміки. Інвестори звертають увагу на компанії, що розвиваються, тому рік у рік зростаючий прибуток є найважливішим індикатором перспектив компанії. Так само вітається, коли компанія з мінусів починає давати позитивні звіти, зберігаючи позитивну динаміку, вони незабаром почнуть генерувати прибуток.

Ви можете помітити, що компанія дуже часто перевищує очікування аналітиків (Consensus), тобто велика ймовірність, що багато трейдерів вже чекатимуть на вихід їх звіту.

НУБіП України

Після того, як ви на історії переконалися, що компанія генерує прибуток, потрібно переконатися, що вона також запрацює і в майбутньому. У звіті має

GUIDANCE				
Date	Period	Fiscal End	Rev Consensus	Rev Guidance
30-Apr-19	Q2	201906	96.42	Upside: 5115 -125 mln
26-Feb-19	Q1	201903	80.94	Upside: 590.0-95.0 mln

бути guidance, backlog або коментар від менеджерів про те, що компанія також повідомить про максимальний прибуток у наступному кварталі.

Рис.3.2 GUIDANCE вибраної акції (ENPH)

Джерело: побудовано автором на основі [36]

На малюнку ви бачите, що компанія повідомляє про майбутній прибуток і точно перевершує очікування аналітиків. Дуже важливо перевершити очікування, оскільки ціна може враховувати їх.

Вся ця «ідеальна ситуація» у фундаментальному аналізі має бути підкріплена технічним аналізом. Бажано, щоб на графіку теж була «ідеальна ситуація». На графіку не часто можна зустріти чіткі патерни, тому дуже важливо розуміти, що відбувається в акції. Вам не потрібно знаходити «картинку», тобто не потрібно шукати та аналізувати окрему область. А

Аналізуємо і намагаємося зрозуміти, хто має більшу силу, покупці чи продавці, дивимося як поводилася акція на попередніх звітах і перед ними, так зрозуміємо, чого від неї можна очікувати.

3.2 Застосування технічного аналізу задля відбору акцій для торгівлі.

Аналізуючи графік, нетрібно бачити ситуацію в цілому, тобто розуміти, ще відбувалося в акції протягом 2-3 років.

На цьому графіку ми бачимо тривалий даунтренд, але перед звітом, ціна пробила лінію тренду і почала консолідуватися у верхньому діапазоні, ціна вже не падає. Зауважимо, що перед переломом даунтренду почав формуватися короткостроковий аптренд, чого не відбувалося раніше. Тепер звернемо увагу на

обсяги. Зростання супроводжувалося підвищенням обсягів, тоді як корекція формувалася на менших обсягах. Це означає, що продавати вже хоче менше людей

Рис. 3.3 Розбір акції за допомогою технічного аналізу (ENPH)

Джерело: побудовано автором на основі [36]

Зв'язуючи ці технічні моменти про те, що в компанії зберігається позитивна динаміка прибутку, ми можемо дійти невтішного висновку що хтось почав накопичувати позицію. Аналізуємо далі.

Прибуток на акцію компанія показала вище, ніж від них очікували аналітики, стався перелом тренду, і ціна закріпилася вище, за рівень опору. Знову бачимо, що акція робить рухи вгору на підвищених обсягах, а корекція відбувається на знижених. Незадовго до звіту її знову розпочали купувати, та ціна зросла.

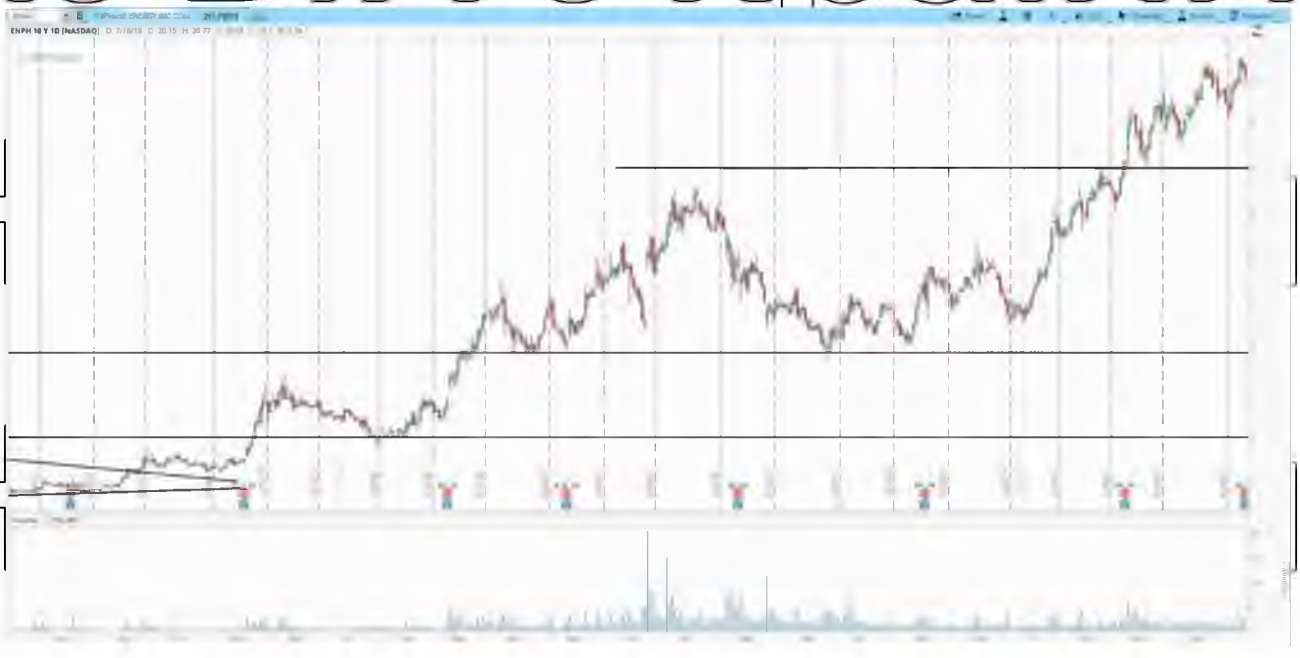

Дивлячись на загальну картину, бачимо, що середні обсяги зросли і аптренд починає набирати силу, ентузіазм покупців зростає.

Рис. 3.4 Подальший рух вибраної акції (ENPH)

Джерело: побудовано автором на основі [36]

На цьому графіку видно, що аптренд набрав чинності, рівні підтримки утворюються вище та вище, середній обсяг збільшується, показуючи, що інтерес до акції не зникає. На фундаментальному аналізі ми бачимо, що компанія почала генерувати прибуток і від кварталу до кварталу EPS зростає. Плюс до всього ринок добре оцінює всю індустрію, на малюнку видно, що у момент звіту (30-го квітня) індустрія стрімко росла.

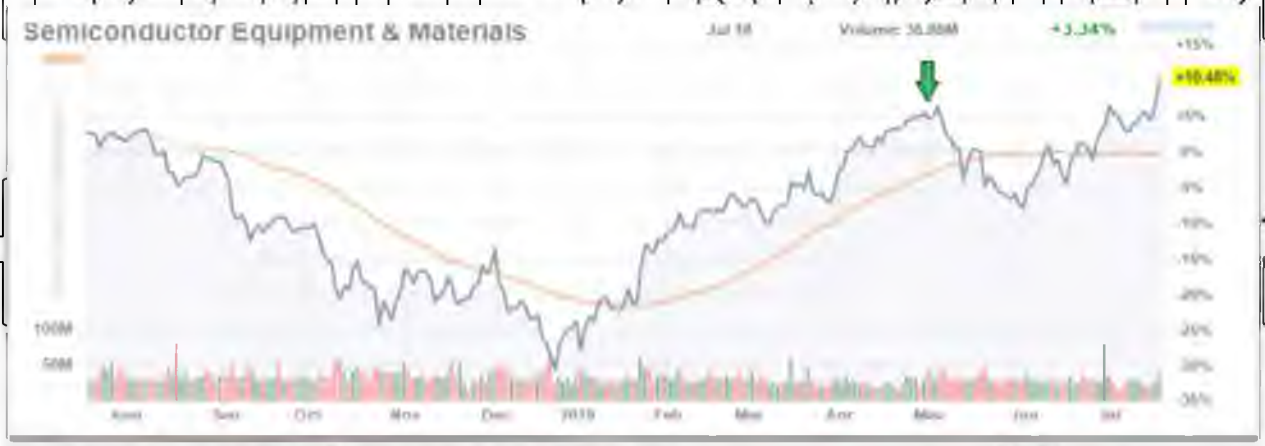

Рис. 3.5 Аналіз сектору електроніки

Джерело: побудовано автором на основі [36]

3.3 Основні принципи оцінки акцій

Оцінка акцій, як правило, базується на аналізі та прогнозуванні інвестиційної привабливості підприємства, що включає:

- аналіз ринку підприємства (галузі);
- аналіз господарської діяльності підприємства;
- прогноз майбутньої кон'юнктури ринку і місця підприємства на ньому (у галузі).

Під інвестиційною привабливістю розуміють відповідність підприємства основним цілям інвесторів, що полягають:

- у прибутковості;
- безпечності;
- ліквідності інвестицій.

Хоч інвестиційна привабливість підприємства є основою для аналізу та прогнозування, для оцінки акцій (пакетів акцій) використовуються також і суто специфічні методи.

Логіку оцінки акцій (пакетів акцій) відображено в табл.1

Таблиця 3.1.

Логіка оцінки акцій (пакетів акцій)

Предмет оцінки	**Зміст і основні цілі оцінки**
Інвестиційна привабливість ринку підприємства (галузі)	• Аналіз ринку (галузі) з метою оцінки зовнішніх факторів, що формують ринкову (галузеву) прибутковість, безпечність і ліквідність інвестицій • Оцінка місця підприємства на ринку (у галузі)
Господарська діяльність підприємства	• Кількісний та якісний аналіз ресурсів, що використовуються підприємством, процесів трансформації ресурсів (технології та організації), кінцевих результатів діяльності підприємства як внутрішніх факторів, що впливають на прибутковість і ліквідність активів підприємства, безпечність інвестування у підприємство
Прогноз діяльності підприємства	• Прогноз майбутньої кон'юнктури ринку, оцінка майбутнього місця підприємства на ринку (у галузі) з

	метою визначення майбутньої прибутковості, безпечності і ліквідності інвестицій у підприємство
Оцінка пакета акцій	• Оцінка ризиків по акціях (пакетах акцій), галузевих особливостей акцій, якісних характеристик акцій підприємства на основі визначення їх прибутковості, ризикованості і ліквідності з метою якісної та вартісної оцінки пакета акцій підприємства

Джерело: [20]

Інвестиційна привабливість ринку підприємства (галузі) оцінюється на основі аналізу:

- правових особливостей функціонування ринку;
- інфраструктури;
- обсягів продажу;
- конкуренції;
- зовнішнього середовища господарювання підприємства.

Основні напрями і послідовність проведення аналізу інвестиційної привабливості ринку підприємства показано на рис.3.6

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

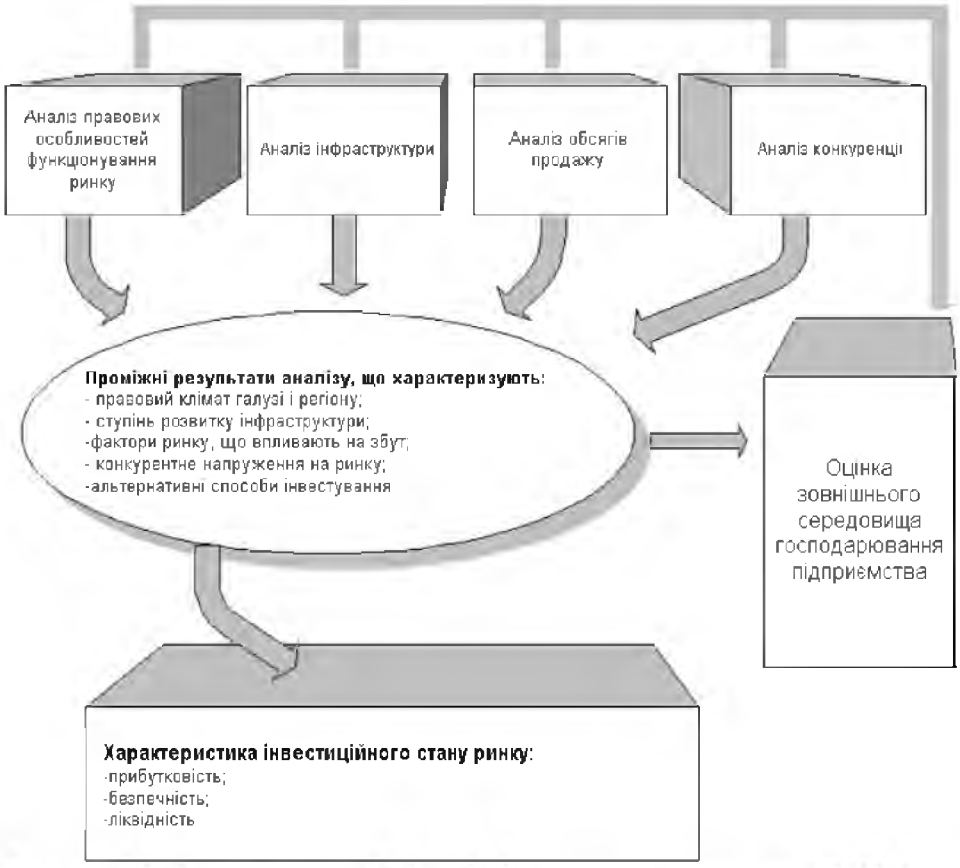

Рис. 3.6 Аналіз інвестиційної привабливості ринку

Джерело: побудоване автором на основі [20]

Аналіз досліджує особливості правового регулювання певного ринку:

- на галузевому рівні;
- на регіональному рівні.

На галузевому рівні аналізуються:

- правові вимоги щодо господарської діяльності;
- державне ліцензування діяльності та державні обмеження на зовнішню економічну діяльність;
- державне регулювання цін, тарифів;
- пряма державна підтримка підприємств галузі;
- рівень загальнодержавних податків та інших обов'язкових платежів;
- антимонопольні вимоги держави;
- екологічні вимоги держави

На регіональному рівні аналіз охоплює:

- режим використання території та місцевої інфраструктури;
- місцеві податки і збори;
- місцеві умови й обмеження щодо господарської діяльності.

Результат аналізу:

- оцінка правового клімату в галузі та в регіоні.

Інфраструктура аналізується:

- у цілому по регіону;
- за місцем знаходження підприємства з погляду можливостей використання його переваг.

Інфраструктура регіону характеризується:

- кількістю залізниць та автомобільних шляхів з твердим покриттям;
- наявністю й ефективністю мереж зв'язку;
- станом каналів збуту тощо.

За місцем знаходження підприємства вивчаються:

- площа земельних ділянок;
- географічні особливості (віддаленість від споживачів, постачальників, наявність залізниць, автошляхів, аеропортів, об'єктів водопостачання, енергозабезпечення тощо);
- екологічний вплив виробництва на довкілля, і навпаки;
- можливості утилізації побічних продуктів і знищення відходів виробництва на місці.

Результати аналізу:

⇒ оцінка ступеня розвитку регіональної інфраструктури;

⇒ оцінка переваг і недоліків місцезнаходження підприємства

Аналіз обсягів продажу має завдання:

- визначити фактори ринку, що впливають на збут;
- кількісно оцінити частку ринку підприємства.

Аналіз факторів ринку, що впливають на збут, має визначити щонайменше:

- стадію відтворювального (життєвого) циклу галузі;
- прибутковість активів галузі;

НУБіП України

НУБіП України

- прибутковість продажу у галузі;
- експортний потенціал галузі;
- загальну місткість ринку;
- мотивацію споживачів;
- еластичність попиту на продукцію галузі;
- рівень платоспроможного попиту на продукцію галузі;
- умови збуту на ринку;
- галузеві ризики;
- ситуацію на суміжних товарних ринках.

Кількісна оцінка частки ринку підприємства здійснюється:

- за споживачами;
- регіональними ринками (внутрішніми та зовнішніми);
- продуктами

Результати аналізу:

- кількісна та якісна оцінка факторів, що впливають на обсяг продажу в галузі (на ринку);
- оцінка галузевих ризиків;
- кількісна оцінка частки ринку підприємства

Аналіз конкуренції передбачає:

- аналіз умов конкуренції на ринку продукції підприємства;
- аналіз конкурентних ринків

Аналіз умов конкуренції на ринку продукції підприємства має завданням дослідити діяльність конкурентів і полягає у визначенні:

- основних конкурентів, що володіють найбільшою часткою ринку;
- конкурентів, які найбільш динамічно розвиваються;
- переваг і недоліків нематеріальних активів конкурентів;
- результатів діяльності конкурентів (виробничих і фінансових);
- рекламних засобів та збутової організації конкурентів;
- НДДКР конкурентів — основних напрямів, обсягів витрат тощо;

- бар’єрів для проникнення на ринок і виходу з нього.

Аналіз конкурентних ринків дає змогу оцінити прибутковість, безпечність і ліквідність інвестицій як в акції підприємств галузі, так і в інші інструменти фондового ринку

Результати аналізу:

- оцінка конкурентного напруження на ринку (у галузі);
- оцінка ефективності альтернативних способів інвестування

У ході інвестиційного аналізу ринку оцінюється зовнішнє середовище господарювання підприємства як сукупність факторів, що безпосередньо впливають на діяльність підприємства і, в свою чергу, зазнають впливу з боку останнього.

Результати оцінки:

характеристика зовнішнього середовища за параметрами:

- складності;
- взаємозв’язаності факторів;
- рухомості;
- невизначеності;
- ворожості.

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

ВИСНОВКИ

Фахівець із цінних паперів має у своєму розпорядженні багато аналітичних інструментів, але всі вони ґрунтуються на концепції наведеної, чи поточної вартості, тобто. внутрішня вартість акції насправді нічим іншим, як наведена у вартості всіх майбутніх потоків коштів, які, швидше за все, отримає власник цінних паперів у межах відповідного горизонту інвестицій. Ці вигоди зазвичай мають форму дивідендів, або відсотків (поточний дохід), а також доходів від приросту капіталу або збитків (при зміні курсів), або того й іншого одночасно.

Аналіз цінних паперів взагалі і фундаментальний аналіз особливо правомірні для економічного та фінансового середовища. У найширшому сенсі фундаментальний аналіз виходить із того, що деякі цінні папери можуть бути невірно оцінені ринком. Далі в рамках фундаментального аналізу передбачається провести різницю між тими цінними паперами, які оцінені правильно, і тими, які оцінені неадекватно, і ретельно вивчити внутрішні характеристики кожної з компаній-емітентів, що розглядаються.

Фундаментальний аналіз починається не з компанії, а із середовища, в якому протікає її діяльність. При прогнозуванні біржових курсів у цьому середовищі з'являється ряд невизначеностей і проблем, які потрібно знайти і правильно оцінити.

Також, були розглянуті основні методи та інструменти технічного аналізу. Усі вони тією чи іншою мірою мають практичну важливість. Перед аналітиком залишається відкритим питання який із методів вибрати. В ідеалі потрібно використовувати якнайбільше методів, щоб знизити ризик помилки в інтерпретації того чи іншого сигналу, оскільки кожен із методів має свої недоліки. На мою думку, найуніверсальнішим методом аналізу є аналіз фігур на графіках японських свічок або барів, оскільки він характеризується однозначністю інтерпретації внаслідок того, що аналізується повний обсяг інформації щодо цін протягом торгів.

НУБіП України

Успішна робота на ринку цінних паперів вимагає оцінки інвестиційної привабливості цінних паперів, що обертаються на ньому. Для цього використовують фундаментальний та технічний аналіз ринку цінних паперів.

Сучасний технічний аналіз базується на трьох основних принципах: відображення в ціні всіх факторів, тренду та повторюваності. Мета технічного аналізу — прогнозування курсу як цінних паперів, і ринку загалом з урахуванням аналізу руху цін та безпосередньо його інтерпретації.

Технічний аналіз дозволяє кожному інвестору реалізувати власний підхід до інвестицій, виходячи зі своїх оцінок попереднього та поточного стану ринку.

Незважаючи на використання складних формул, в основі технічного аналізу лежать прості принципи про те, що всі ринкові рухи періодично повторюються, а отже, можуть бути передбачені з досить високою достовірністю.

Бурхливий розвиток науки технічного аналізу, особливо після появи комп'ютерної техніки, призвів до появи багатьох різних технічних індикаторів. Але розібратися в цьому великому розмаїтті за наявності бажання можна без особливих зусиль, оскільки кожен індикатор пристосований виключно для практичного застосування і відповідає загальним принципам трактування ринкових сигналів.

Для застосування будь-якого індикатора достатньо знати лише його практичне значення. Оцінити його цінність та корисність у справі досягнення ваших власних цілей можна, не проводячи жодних самостійних розрахунків.

Доступність як вихідних даних, так і засобів для їх обробки, безсумнівно, робить технічний аналіз найбільш привабливим та сучасним інструментом, який беруть на озброєння і професійні, і приватні трейдери. Технічний аналіз є саме тим засобом, який надає всім трейдерам свободу вибору та абсолютно рівні можливості щодо інтерпретації поведінки ринку та формування цінових прогнозів у майбутньому.

Центральне положення фундаментального аналізу ґрунтується на тому, що внутрішня вартість фірми може бути співвіднесена з її фінансовими

характеристиками; перспективами зростання, характером зростання та грошовими потоками, які вона генеруватиме в майбутньому Відхилення від ринкової вартості стає сигналом, що акції фірми недооцінені чи переоцінені ринком. У цьому полягає довгострокова стратегія інвестування, і припущення, що лежать в її основі, полягають у наступному: зв'язок між вартістю та основними фінансовими показниками може мати кількісне значення, цей зв'язок стійкий у часі, відхилення від цього взаємозв'язку коригуються за певний період часу.

Застосування фундаментального аналізу має себе виправдовувати, тобто у довгостроковому плані кваліфікований інвестор, який приймає рішення на основі фундаментального аналізу, повинен отримати прибутковість більшу, ніж ринок, за однаковий проміжок часу за рівних ризиків. У той же час деякі економісти впевнені, що ринок ефективний, і жодні методи аналізу не дозволять у довгостроковому періоді отримати більшу прибутковість, ніж покаже ринок сам.

Ефективність застосування фундаментального аналізу полягає у комплексності та послідовності його застосування. Фундаментальний аналіз проводиться на кількох рівнях, спускаючись зверху донизу. Перший рівень – аналіз світової економіки, другий рівень – аналіз економіки країни, третій рівень – аналмз галузей промисловості та секторів послуг, четвертий заключний етап – це аналіз інвестиційної привабливості компанії.

Динаміка розвитку бізнесу компанії, що в довгостроковій перспективі визначає ціну акції. Зростання бізнесу супроводжується зростанням прибутку, що у свою чергу призводить до збільшення дивідендів, збільшуючи привабливість акції та призводячи до зростання котирування. Доходи фірм зростають у часі, визначаючи глобальний тренд, що підвищується на ринку акцій.

Зростання фондового ринку визначається зростанням економіки країни, яка зростає у довгостроковій перспективі завдяки технологічному прогресу, зростанню продуктивності праці, інвестиціям і т.д.

Фундаментальний аналіз є потужним інструментом інвестиційного аналізу, який дозволяє знаходити недооцінені акції. Значна роль у фундаментальному аналізі відводиться думці та здатності до прогнозування того аналітика, який його застосовує. При цьому він має розуміти в результаті якої події відбудеться переоцінка недооціненої акції.

Технічний аналіз грунтується на ряді базових принципів – постулатах. Одні лежать в основі теорії ефективності ринку, тобто ціна враховує та відбиває всю наявну інформацію та дію різних факторів на даний момент. Інший постулат відбиває характер руху ринку - ринок рухається трендами. Третій постулат один із найбільш суперечливих постулатів теорії технічного аналізу - історія повторюється. Цей постулат є основою застосування торгових систем.

Рух ринку відбувається внаслідок реакції на отриману інформацію чи викликану психологічними особливостями того чи іншого учасника, утворює разом із іншими «біржовий натовп», дії якого легко формалізовані та передбачувані.

Суть протиріч між прихильниками технічного та фундаментального аналізу полягає у більшості випадків у ефективності застосування методів тієї чи іншої теорії, що не зовсім коректно, оскількт причини реакції ринку, вивчені цими теоріями, мають різну природу; та використання методів фундаментального аналізу доцільніше використовувати для визначення довгострокової тенденції руху ринку та вивчення зовнішніх причин впливу на ньому, а технічного – для короткострокових та середньострокових тенденцій.

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алехін Б.І. Рынок ценных бумаг: введение в фондовые операции. М.: Финансы и статистика, 2010. - 389 с.

2. Болдуєва О.В., Концепція торгових стратегій при управлінні інвестиційним портфелем і сучасні теорії аналізу фінансових ринків / Болдуєва О.В. // Регіональний збірник наукових праць з економіки «Прометей», №3(33), 2010 р. - с.243 - 246

3. Вільямс, Билл. Новые измерения в биржевой торговле; как извлечь прибыль из хаоса: рынки акций, облигаций и фьючерсов. - М.: ИК Аналатика, 2000. - 156 с.

4. Вільямс, Билл. Торговый Хаос. - М.: ИК Аналатика, 2000. - 198 с.

5. Вісник Київського університету ,Терещенко В.М., к.ф. - м. н., доц., Персептронна модель прогнозування ринкових котирувань, 2009р.

6. Власюк Р.Б, Таврійський державний агротехнологічний університет, прогнозування динаміки валютного курсу, - 2011. - С.89-95

7. Демарк. Т. Технічний аналіз - нова наука. 2001 - С.280

8. Дмітрієва Е.В., Технический анализ рынка ценных бумаг : учебное пособие / Е.В. Дмитриева, Е.В. Бережной. - СПб. : Видавництво СПбГУЭФ, 2012. - 84 с.

9. Економічний вісник Донбасу № 3 (25), 2011 Л. А. Лутай, Г. В. Козицька, Теоретичні аспекти аналізу та прогнозування цін на біржових ринках. С. 145-148.

10. Елдер А. Основы биржевой торговли [Електронний ресурс] // Александр Элдер - Режим доступу : http://trader-lib/book/508/

11. Ерік Найман Малая энциклопедия трейдера. – 6-е издание. - М.: Альпина Бизнес Букс, 2009. – 403 с.

12. Ерліх А.А. Технический анализ товарных и финансовых рынков. Прикладное пособие.- М.: ИНФРА-М, 5-ое узд. 2010.

13. Журнал "Ринок цінних паперів" №2 за 2007 рік, стаття д.е.н., професора Наталії Внукової та заступника начальника Харківського територіального управління ДКЦПФР Юрія Потьомкіна " Кредитно-рейтингова оцінка

НУБіП України

підприємств-емітентів як інструмент забезпечення фондового ринку України", с.57-63.

14. Закон України «Про інформаційні агентства» // Закон України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 13, ст. 83

15. Колбі Роберт., «Энциклопедия технических индикаторов рынка»., М.: Альпина Бізнес Букс, 2007.- 837с.

16. Кузнецов М.В., Овчинников А.С. Технический анализ рынка ценных бумаг.- М.: ИНФРА-М, 2010.

17. Кучеренко В. Новий інструмент оцінки ринку цінних паперів - ПФТС-індекс // Вісник НБУ. - 2000. - лютий

18. ЛеБо Ч. Лукас В. «Компьютерный анализ фьючерсных рынков», М.: Альпина Бізнес Букс, 2000-222с.

19. Лісовий В.П., Торгівля цінними паперами Електронний ресурс : навч. посібник / В.П. Лісовий, К.Г. Отченаш, В.В. Токар. -- К. : КНЕУ, 2010. -- 407 с.

20. Основні гіпотези аналізу цінних паперів https://core.ac.uk/download/pdf/197268594.pdf

21. Математические средства технического анализа. Комбинации технических индикаторов [Електронний ресурс] - Сайт для торговців на ринку Форекс «internetforex.ru» Дата перегляду 28.02.2013 р., Режим доступу: http://www.internetforex.ru/tehnicheskii_analiz/kombinatsii_indikatorov.htm

22. Мерфи Дж. Технический анализ фьючерсных рынков: теория и практика / Джон Дж. Мэрфи. - М. : Сокол, 1998. - 836с.

23. Морріс, Грегорі. Японські свічки. Метод аналізу акцій і ф'ючерсів, перевірений часом / Грегорі Морріс ; [перекл. з анг. Б. А. Зуєвої ; ред. А. М. Тьйн]. - 3-тє вид. - М. :Альпина БізнесБукс, 2008. - 312 с.

24. Найман Є. - Л. Трейдер-Инвестор. - К.: ВИРА - Р, 2000. - 640 с.

25. Найман Э.Л. Малая энциклопедия трейдера - К.: Альфа Капитал: Логос, 2010 г. - 307 с.

НУБіП України

26. Науковий Журнал " Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль"" Вип. 9 за 2010 рік, стаття доктора економічних наук, професора І.Д.Фаріона "Механізм формування біржового курсу акцій і облігацій", с.65-69.

27. Науменко В. Злети і падіння ринку цінних паперів України. // Вісник НБУ. - 2008. - №2

28. Недосєкін А.О. Введение в проблему прогнозирования фондовых индексов, Финансовый менеджмент. - 2005. - № 2. - С. 59-67.

29. Ніссон С. Японские свечи: графический анализ финансовых рынков / С. Ниссон. ; пер. с англ. Дозорова Т., Волкова М. - М. : Диаграмма, 1998. - 336с.

30. Окулов В. Как оценить эффективность управления инвестиционным портфелем / В. Окулов // Рынок ценных бумаг. - 2007. - Специальный номер. - С. 40-42.

31. Павлов Р.А., к.е.н. Кащин В.О. Смирнов С.О., сучасний ринок forex та методи прогнозування валютних курсів на ньому, 2010р.

32. Петерс Є., «Хаос и порядок на рынках капитала», М.: Мир, 2000-336с.

33. Рейзенбук К.Э., Пимонов И.А., Хараман Ю.В., Программный комплекс для технического анализа рынка ценных бумаг на основе моделей теории детерминированного хаоса / Рейзенбук К.Э., Пимонов И.А., Хараман Ю.В. - Вестник Кузбасского государственного технического университета. 2008. № 4. - с.100 - 104

34. Русинов В.Н. Финансовый рынок. Инструменты и методы прогнозирования. - М.: Альпіна Паблішер, 2000. - 216 с.

35. Саркісян А.К., Исследование состоятельности методов техничесткого анализа на примере исторических данных индекса ММВБ / Саркисян А.К. // Terra economicus 2012, Том.10, №2, ч.2 - с.111 - 114

36. Власні дослідження, робота в Direct Capital https://docs.google.com/document/d/1RPDgbdrUII2IC6A9_8CsyZgVYaUkhrnG/edit?usp=share_link&ouid=103818880887025169698&rtpof=true&sd=true

НУБіП України

37. Сохацька О.М., д-р екон. наук, проф., І.І. Роговська-Іщук, Тернопільський державний економічний університет. Використання фракталів у технічному аналізі ринку Forex // 2010. - С.10

38. Стівен Б.Акеліс , "Технический анализ от А до Я", М.: Диаграмма, 1999-с.217.

39. Стратегия на комбинации индикаторов PSAR и ADX [Електронний ресурс] - Офіційний сайт компанії FX-Invest Дата перегляду 28.02.2013 р., Режим доступу: http://evotrade.ru/tradestr/indicator/psaradx/

40. Твардовський В. Паршинков С., «Секреты биржевой торговли»., М.: Альпина Бізнес Букс, 2009-550с.

41. Фама Е.Ф. Основи фінансів. портфель рішень і котирувань цінних паперів / EF Fama. - New York: Basic Books, 1976. - 395с.

42. Форекс стратегия “Комплект индикаторов” [Електронний ресурс] - Сайт для офіційних трейдерів «fortrader.ru» Дата перегляду 28.02.2013 р., Режим доступу: http://fortrader.ru/forex-strategy/foreks-strategiya-%E2%80%9Ckomplekt-indikatorov%E2%80%9D.html

43. Фридфертіг М.С., «Электронная внутридневная торговля ценными бумагами" М.: «Олимп-Бизнес», 2009.-272с.

44. Методы технического анализа https://works.doklad.ru/view/8pOWBXV_WKns/2.html.

45. Швагер Д. Джек Новые маги рынка. Беседы с лучшими трейдерами Америки, пер. с англ., 2008. - 652 с.

46. Швагер Д. Технический анализ. Полный курс/ Джек Швагер. - 6-е изд. - М.: Альпина Бизнес Букс, 2009. - с. 659

47. Якімкін В., «Финансовый дилинг. Технический анализ» М.: Омега-Л 2005-480с.

48. Fritz, Robert. The Path of Least Resistance. - Ballantine Books, 1989. - 320 с.

НУБіП України

49. Graham B., Dodd D. SecurityAnalysis. The Classic 1924Edition. -McGraw-HillCompanies, 1996. ; Див. також:Коттл З., МорріР.Ф., БлокФ.Е. Аналізцінних паперів Грема іДодда. -М.: Олімп Бізнес, 2000.

50. Pruden Henry O. Life Cycle Model Of Crowd Behavior [Електронний ресурс] // Technical Analysis of Stocks & Commodities V.17:1 p.46-49 Режим доступу: http://store.traders.com/v146lifcycmo.html

НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України
НУБіП України